

Paměť a nostalgie v audiovizuálních průmyslech

FAVh033

14. 4. 2021

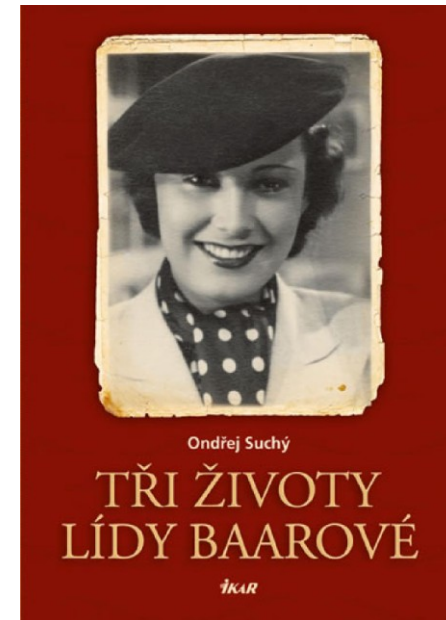
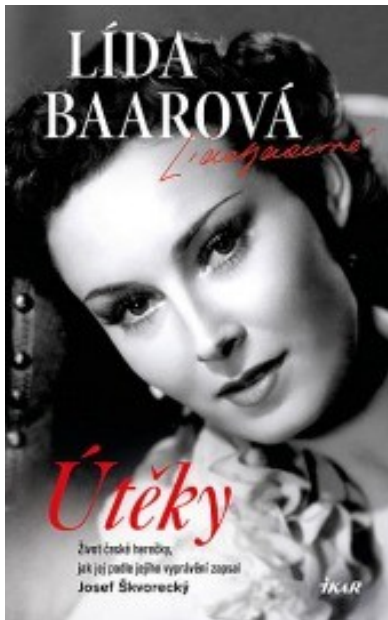
Mgr. Šárka Gmitterková, Ph. D.

What to do With a Coffin Full of Sugar: Gloria Swanson, Kenneth Anger and Self-Authorship in the Star Collection (Anne Helen Petersen)

Autobiografie a paměti

- „Memoáry jsou asi nejvýraznějším projevem autorství sebe sama – snaha ovlivnit, jak na pisatele bude jednoho dne veřejnost vzpomínat.“ „[...] memoáry jsou jedním z nejpronikavějších nástrojů feministické historiografie, protože ženám dovolují nejen reflektovat své životy, ale taky přicházet s vlastními teoretickými a historickými modely své práce a průmyslů, v nichž se pohybovaly.“

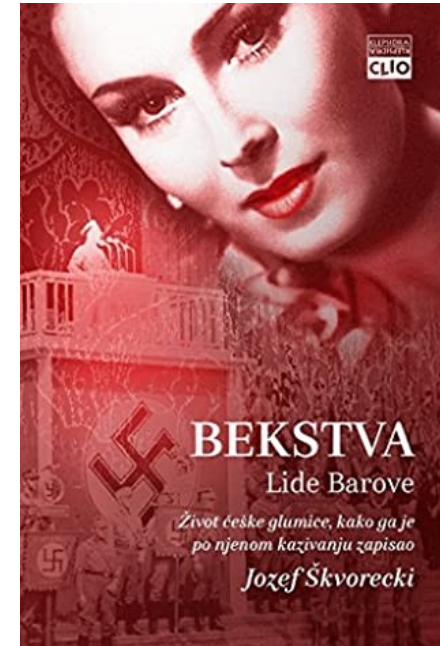

Osa Lidice–Baarová

- Lída Baarová (občanským jménem Ludmila Lundwall) zemřela 27. 10. 2000
- Ostatky převezeny do Čech z kraje roku 2001
- Pohřbu se účastní jen hrstka kolegů. Ministr kultury Pavel Dostál se odmítá zúčastnit smutečních aktivit na počest Baarové, neboť zrovna buduje lidický památník a nebylo by vhodné zároveň uctít památku ženy spojené s nacismem.

Hvězdy jako legendy

- Udržování hvězdného obrazu i po smrti star >> status legendy
- Kulturní instituce – zdůrazňování trvalých hodnot na úkor popularity nebo výdělečnosti
- X Lída Baarová – středobodem její hvězdné „post-image“ je vztah s ministrem propagandy Josephem Goebbelsem
- Namísto trvalého odkazu diskuze o umělecké odpovědnosti v době národního ohrožení, stran etiky a téma historické viny

Dva způsoby vzpomínání

1. rekapitulace historických faktů, snaha seznámat veřejnost s novými poznatky a výpověďmi, snaha o distanci, chce činy herečky a její rozhodnutí uvádět do souvislostí, vysvětlovat, případně pochopit
2. emocionálně zbarvené vzpomínání, afektivní, z historických reálií se přesouvá k melodramatičtější rovině: prisma lásky, osudu, zaslepenosti a pozdní lítosti >> nadčasové, tragické vyprávění o velkých citech.

Lída Baarová (1914–2000)

- Matka Ludmila Babková si skrz dcery (+ Zorka Janů) plní vlastní umělecké ambice
- Po debutu ve filmu *Kariéra Pavla Čamrdy* a vyhazovu z konzervatoře Baarová začíná konzistentní filmovou kariéru
- Zpočátku hraje komediální role, v Německu se přehrává do melodramatických partů
- Do roku 1945 působí v ČSR, Německu a Itálii >> mezinárodní star
- Emigrace roku 1948, poslední film točí roku 1957
- Bez možnosti profesního návratu i nostalgického vzpomínání v 60. letech

Útěky (1984) X Života sladké hořkosti (1991)

- *Útěky* vydává exilové nakladatelství 68 Publishers, po úspěchu s memoáry Adiny Mandlové *Dneska už se tomu směju* (1976), česky *Útěky* vycházejí 2009
- *Útěky* považované za autentičtější paměti, upřímnější X Škvorecký vnímaný jako autor knihy (to on vnáší do vyprávění Baarové švih, lehkost a vypravěčskou obratnost)
- Baarová s verzí svého života v *Útěcích* nesouhlasila, pro české publikum vydává revidované paměti *Života sladké hořkosti* (spoluautorem František Kožík, v tiráži neuveden)
- Rozdíl zejména ve vykreslení vztahu s Goebbelsem – pro české publikum jej Baarová líčí jako jednostranné poblouznění na straně ministra

Zpětná konstrukce hvězdného obrazu Lídy Baarové

KRÁSA

- „Zkáza krásou“ „Prokletá краса“ „Krásou trestaná“
- Krása je pro hvězdy nezbytná, ale její nadbytek se ukazuje jako destruktivní
- Znemožňuje žít obyčejný život
- Nikoliv sex-appeal nebo vřelá smyslnost, ale chladný a distancovaný erotismus
- „Film *Ohnivě léto* je plný záběrů trpících i šťastných nahých mladých těl, obklopených dokonalou přírodou, jejíž původní řád narušuje až vpád lidské sebestřednosti. Lída Baarová je pořád dokonale fotogenicky krásná a mladá. Do tohoto pevného a horkého těla ještě před pár měsíci vnikal milovník umění a skvělý klavírista Joseph Goebbels.“ („Panenství Lídy Baarové“, *Gottland*)

Zpětná konstrukce hvězdného obrazu Lídy Baarové

NAIVITA

- „naivka zmítaná 20.stoletím“ X „svůdná kariéristka“ >> přijetí nebo ostrá kritika za snahu stočit příběh tímto směrem
- Obraz naivní mladé ženy živila sama Baarová (první snahy už v roce 1938)
- Dušan D. Pařízek, režisér a spoluautor hry Goebbels/Baarová:
“Lída Baarová se nikdy nevyrovnala s tím, že žila s nacistou. Vykrucovala se a stále hledala nové a nové verze na téma nechtěla, nevěděla...”

Zpětná konstrukce hvězdného obrazu Lídy Baarové STÁŘÍ

- Odvrácená strana krásy (prchavá, pomíjivá)
- Obraz zestárlé herečky notně vytěžovaný ve vzpomínkových aktivitách po roce 2000
- Neutěšený obraz rámovaný jako přímý důsledek jejích životních rozhodnutí >> není schopná vymanit se z činů svého mládí
- zasvětila život špatným věcem (kariéra, sláva, profesní vazby)

Spolu – autor Tomáš Vůjtek (2017)

□ <https://www.youtube.com/watch?v=7swtl4dugJA>

